

Noktalama — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 10 soru

Türk Dil Kurumunun yayımladığı kılavuzlarda virgölün yalnızca duraklama amacıyla kullanılmadığı belirtilir. Bir cümlede aynı görevi üstlenen kelimeler art arda geldiğinde bu kelimeler birbirinden ayrılır. Örneğin sergide kalem, defter, dosya ve ajanda gibi araçlar birlikte anılabilir. Ancak cümle içindeki açıklayıcı bölüm, sıralanan kelimelerle aynı görevde değildir.

1. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Aynı görevdeki kelimelerin art arda sıralanması durumunda aralarına virgöl getirilebileceğine
- B) Virgölün bütün cümlelerde yalnızca konuşma hızını yavaşlatmak amacıyla kullanıldığına
- C) Açıklayıcı bölümlerin her zaman sıralı kelimelerden oluştuğuna
- D) Bir cümlede birlikte anılan kelimelerin noktalama işaretiyle ayrılmadığına
- E) Sergi metinlerinde virgöl kullanımının başka metinlerden farklı olduğuna

2. “Editör, metni son kez okurken yazarın gözden kaçırdığı ara cümleyi iki virgöl arasına aldı.” Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cümle içindeki açıklayıcı bölümün iki virgülle sınırlandırıldığı
- B) Editörün metindeki bütün kelimeleri virgülle ayırdığı
- C) Yazarın ara cümleyi metinden tamamen çıkardığı
- D) Virgölün yalnızca cümle sonunda kullanılabildiği
- E) Editörün metni yazardan önce tamamladığı

Bir araştırma raporunda önce genel bir yargı kurulmuş, ardından bu yargının kapsamı açıklanmıştır. Yazar, okuyucunun açıklamaya hazırlanması için cümlelerin sonunda iki nokta kullanmıştır. Açıklama bölümünde su, toprak ve hava örnekleri sıralanmıştır. Böylece işaret, kendisinden sonra gelecek bilgiyi haber veren bir görev üstlenmiştir.

3. Bu parçaya göre iki noktanın kullanımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kendisinden sonra açıklama veya örnek verileceğini bildirdiği
- B) Sıralanan bütün örnekleri birbirinden ayırdığı
- C) Yarım bırakılan anlatımı tamamlanmamış hâle getirdiği
- D) Duygusal bir yargının sonunda şaşma bildirdiği
- E) Soru anlamı taşıyan cümleyi sonlandırdığı

4. “Müze görevlisi, ziyaretçilere şu soruyu yöneltti: Sergideki en eski belge hangisidir?” Bu cümlede iki noktanın kullanılma nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendisinden sonra soru niteliğinde bir açıklama verilmesi
- B) Kendisinden önceki sözün tamamlanmadığının gösterilmesi
- C) Birden fazla eş görevli sözcüğün birbirinden ayrılması
- D) Konuşmacının şaşma duygusunun belirtilmesi
- E) Ara cümlelerin başındaki ve sonundaki sınırın çizilmesi

I. Ankara, İzmir, Bursa ve Konya toplantıda temsil edildi. II. Araştırmacı — deneyimli bir dil bilimci — sonuçları yeniden inceledi. III. Raporun sonunda şu değerlendirme yer aldı: Bulgular dikkatle karşılaştırılmalıdır. IV. Sergi salonunda tablolar, heykeller; arşiv bölümünde ise belgeler bulunuyordu. V. Çocuk, eski defteri açınca "Ne ilginç!" diye seslendi.

5. Numaralanmış cümlelerin hangisinde iki nokta, kendisinden sonra açıklama verileceğini bildirmek amacıyla kullanılmıştır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Bir sunumda konuşmacı, çevre sorunlarını üç başlık altında toplar: su kirliliği, hava kirliliği ve toprak kirliliği. Her başlık altında çeşitli örnekler sıralanır; örnekler kendi aralarında virgülle ayrılır. Konuşmacı, açıklamaya geçmeden önce dinleyicilerin dikkatini çekmek için ----

6. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) iki nokta kullanır
- B) soru işareti cümle ortasına yerleştirir
- C) üç noktayla bütün açıklamayı tamamlar
- D) ünlem işaretiyle örnekleri birbirinden ayırır
- E) kısa çizgiyle cümleyi satır sonunda böler

I. Kütüphanede roman, şiir, öykü ve deneme kitapları ayrı raflarda bulunur. II. Toplantıya katılan müdür — kurumun en eski çalışanı — konuşmasını kısa tuttu. III. Görevli, ziyaretçilere şu uyarıda bulundu: Salona yiyecek girilmez. IV. Arşivde mektuplar, günlükler; fotoğraf albümleri ve haritalar ayrı kutularda saklanıyordu. V. Aniden kapı açılınca herkes, "Ne oldu!" diye bağırdı.

7. Numaralanmış cümlelerin hangisinde noktalama işareti yanlış kullanılmıştır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Bir öykünün son cümlesinde kahraman, yıllar önce yarım bıraktığı mektubu yeniden okumaya başlar. Okur, mektubun devamında neler yazıldığını öğrenemez; anlatıcı sözünü tamamlamadan sahneyi kapatır. Bu anlatım, kişinin kararsızlığını kesin bir sonuca bağlamamak için seçilmiştir. Böylece metnin sonunda tamamlanmamışlık duygusu oluşur.

8. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Anlatımın tamamlanmadığı durumlarda üç noktanın kullanılabileceğine
- B) Mektubun bütün bölümlerinin okura eksiksiz biçimde aktarıldığına
- C) Öykülerin her zaman kesin bir sonuçla bitirilmesi gerektiğine
- D) Anlatıcının kararsızlığı kesin bir yargıyla sona erdirdiğine
- E) Bir metnin sonundaki belirsizliğin okurda hiçbir duygu oluşturmadığına

Bir dergide yayımlanan yazıda korku duygusu, yüksek sesli sözlerle değil, kısa ve kesik cümlelerle aktarılmıştır. Kahraman karanlık koridorda ilerlerken bir ses duyar ve cümle, bu duyguyu belirginleştiren bir işaretle sonlandırılır. Aynı işaret, şaşma ve sevinç bildiren cümlelerin sonunda da kullanılabilir. Bu nedenle noktalama, anlatılan duygunun okuyucuya aktarılmasına katkı sağlar.

9. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ünlem işaretinin korku, şaşma ve sevinç bildiren cümlelerin sonunda kullanılabildiği
- B) Ünlem işaretinin yalnızca korku anlatan cümlelerin sonunda kullanıldığı
- C) Duyguların noktalama işaretlerinden bağımsız olarak aktarıldığı
- D) Kısa cümlelerin her durumda sevinç duygusu oluşturduğu
- E) Şaşma bildiren cümlelerin noktalama işareti olmadan yazıldığı

Bir çocuk kitabının sayfa düzeninde bazı kelimeler satır sonuna sığmadığında kelimenin bölünebileceği gösterilmiştir. Bölünen kelimenin ilk parçası satırın sonunda, kalan parçası sonraki satırın başında yer alır. Bu uygulama, kelimenin iki ayrı kelime gibi okunmasını değil, yazım düzeninin korunmasını amaçlar. Sayfa tasarımcısı bu amaçla kısa çizgiden yararlanır.

10. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kısa çizginin satıra sığmayan kelimeleri bölmek için kullanılabildiğine
- B) Kısa çizginin bütün kelimeleri iki ayrı kelimeye dönüştürdüğüne
- C) Satıra sığmayan kelimelerin mutlaka metinden çıkarıldığına
- D) Kısa çizginin tamamlanmamış anlatımı sona erdirdiğine
- E) Sayfa tasarımında kelimelerin yalnızca ilk parçalarının yazıldığına

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. A

5. C

6. A

7. D

8. A

9. A

10. A

Çözümler

- 1.** Parçada, aynı görevi taşıyan kelimelerin art arda sıralandığı durumda virgülle ayrıldığı belirtilmektedir. B seçeneği kullanım amacını daraltmakta, C, D ve E seçenekleri ise parçadaki yargıyla açıkça çelişmektedir.
- 2.** Cümlede, ara cümlenin iki virgül arasına alındığı açıkça anlatılmaktadır. B seçeneği bütün kelimeleri kapsayacak biçimde genelleme yapmakta; C, D ve E ise cümlenin anlamıyla bağdaşmamaktadır.
- 3.** Parçada iki noktanın, genel yargıdan sonra açıklama ve örnek geleceğini haber verdiği belirtilmektedir. B seçeneğindeki görev virgüle, C üç noktaya, D ünleme, E ise soru işaretine aittir.
- 4.** İki noktadan sonra görevlinin yönelttiği soru açıklanmaktadır. B seçeneği üç noktanın, C virgölün, D ünlemin, E ise ara cümleyi ayıran virgölün görevini belirtmektedir.
- 5.** III. cümlede iki noktadan sonra rapordaki değerlendirme açıklanmaktadır. I. cümlede virgül eş görevli sözcükleri ayırmakta, II. cümlede ara bölüm çizgilerle gösterilmekte, IV. cümlede noktalı virgül grupları ayırmakta, V. cümlede ünlem kullanılmaktadır.
- 6.** Parçanın devamında bir açıklama yapılacağı için bu açıklamayı haber veren işaret iki noktadır. B soru anlamıyla, C tamamlanmamış anlatımla, D duyguyla, E ise satıra sığmayan kelimeyle ilgilidir.
- 7.** IV. cümlede noktalı virgölün ayırdığı iki öbekten ilkinde virgül bulunmadığı için bu kullanım verilen kurala uygun değildir. I, II, III ve V. cümlelerdeki işaretler ilgili görevleriyle kullanılmıştır.
- 8.** Parçada anlatıcının sözünü tamamlamadığı ve metinde tamamlanmamışlık duygusu oluşturduğu belirtilmektedir. Bu durum üç noktanın kullanım alanıyla örtüşür; B, C, D ve E seçenekleri parçadaki yargıları tersine çevirmektedir.
- 9.** Parçada aynı işaretin korku, şaşma ve sevinç bildiren cümlelerin sonunda kullanılabildiği belirtilmektedir. B seçeneği kullanım alanını daraltmakta; C, D ve E seçenekleri parçadaki açıklamayla çelişmektedir.
- 10.** Parçada satır sonuna sığmayan kelimelerin bölünmesinde kısa çizgiden yararlanıldığı anlatılmaktadır. B ve E kelimenin bütünlüğünü yanlış yorumlamakta; C ve D ise parçadaki uygulamayla ilgili değildir.